

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Юридичний факультет
Кафедра господарського, повітряного та космічного права

УЗГОДЖЕНО
Декан ЮФ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з навчальної роботи

_____ І. Сопілко

_____ А. Полухін

«__» _____ 2020 р.

«__» _____ 2020 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Міжнародний комерційний арбітраж»

Галузь знань   08   Право
Спеціальність: 081   Право
Освітньо професійна програма: Правознавство
Освітній ступінь   Магістр

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР /К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	1	90/3,0	15	15	-	60		-	Залік 1с
Заочна	1	90/3,0	6	4	-	80		К.р./ 1	Залік 1с

Індекс: НМ-9-081/20-2.2.1
Індекс: НМ-9-081 – з-/20-2.2.1

СМЯ НАУ НП 13.01.05 -02-2020

Робочу програму навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» розроблено на основі освітньої програми та робочих навчальних планів № НМ-9-081/20, № НМ-9-081-з/20 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 081 «Право», освітньо-професійна програма «Правознавство» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
професор кафедри господарського, повітряного та космічного права
_____ В.П.Козирева

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри господарського, повітряного та космічного права, протокол №7 від «17» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ І.С. Тімуш

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 081 «Право» (освітньо-професійна програма «Правознавство») – кафедри теорії та історії держави та права, протокол № від _____ 2020 р.

Завідувач кафедри _____ І. Л. Бородін

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Юридичного факультету, протокол №__ від «__» _____ 2020 р.

Голова НМРР _____ В.М. Вишневецький

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	4
2. Зміст навчальної дисципліни	6
2.1. Структура навчальної дисципліни	6
2.2. Питання до підсумкової к/р.....	6
2.3. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	6
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання.....	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01. 05-02-2020
		стор. 4 з 11	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення робочої програми навчальної дисципліни», затвердженої розпорядженням № [071/роз від 10.07.2019](#) р. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Дана навчальна дисципліна є фундаментальною, гуманітарною, науковою дисципліною, що тісно переплітається як із наукою про міжнародне право. Вивчаючи систему нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері відправлення правосуддя у міжнародному комерційному арбітражі; аналіз практики застосування норм матеріального та процесуального права міжнародним комерційним арбітражем у студентів формується система наукових поглядів з вирішення зовнішньоекономічних спорів; вивчення міжнародних актів, що регулюють розгляд і вирішення комерційних спорів, перспективи та основні напрямки розвитку науки міжнародного комерційного арбітражу; вирішення ситуаційних завдань; аргументація власних точок зору, застосування міжнародних актів під час вирішення конкретних ситуаційних завдань.

Метою Метою викладання дисципліни є формування інтелектуальної творчої особистості, забезпечення фундаментальної підготовки майбутніх юристів, створення умов для оволодіння студентами на належному рівні правовими знаннями, вмінні застосовувати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки, самостійно підготувати проекти необхідних міжнародних актів застосування міжнародного права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях, надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у студентів відповідної понятійної бази, необхідної для подальшого опанування спеціальними та фаховими дисциплінами;
- формування у студентів цілісного уявлення про механізм розгляду і вирішення справ у міжнародному комерційному арбітражі, а також про його окремих елементів – прийняття позову до провадження;
- – визначення компетенції третейського суду, вирішення справ по суті, визнання та виконання іноземних арбітражних рішень;
- – встановлення алгоритму провадження процедури медіації, а також визначення основних форм її проведення;
- – формування теоретичних, методичних і практичних знань із розгляду зовнішньоекономічних спорів міжнародним комерційним арбітражем;
- – оволодіння науковими підходами, практичними методами;
- поглиблення теоретичних знань та формування практичних навичок із функціональної діагностики розгляду зовнішньоекономічних спорів міжнародним комерційним арбітражем;
- оволодіння практичними методами ефективного співробітництва із судовими та іншими компетентними органами іноземних держав.

Навчальна дисципліна «Міжнародний комерційний арбітраж» є базовою для вивчення юридичних галузевих та спеціальних дисциплін, таких як «Міжнародний захист прав людини в умовах збройного конфлікту», «Судовий захист прав громадян в у справах в органах влади», «Європейське кримінальне право» та інших.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей як:

- - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел,
- вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- понять, значення, напрямів розвитку та основних інститутів арбітражної форми захисту прав і охоронюваних законом інтересів;
- основних міжнародних та національних джерел регулювання міжнародного комерційного арбітражу, прийомів і способів їх тлумачення;
- видів міжнародних арбітражних судів, їх компетенції та принципів діяльності;
- інноваційних парадигм міжнародного комерційного арбітражу;
- порядку формування складу арбітрів і правового становища учасників арбітражного розгляду;
- порядку ухвалення, виправлення, оскарження та виконання арбітражних рішень;
- основ наукового аналізу проблем міжнародного комерційного арбітражу;
- порядку, форми та умов визнання недійсною арбітражної угоди;
- прав і обов'язків учасників спору, що підлягає розгляду міжнародним комерційним арбітражем;
- моделі правового регулювання відносин за участю іноземного елемента в процесі виконання зовнішньоекономічного договору, брати участь в аргументованій професійній дискусії;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- **Вміти:**
- використовувати наукові методи дослідження, аналізувати міжнародні договори та контракти, конвенції та інші нормативно-правові акти;
- на основі знань правового надбання готувати сучасні арбітражні угоди та арбітражні застереження, окремі законопроекти, галузеві документи тощо;
- знаючи закономірності розгляду окремих спорів міжнародними комерційними арбітражами аргументовано доводити процесуальні можливості арбітражу; самостійно прогнозувати зміни в розвитку договірних правових відносин;
- аналізуватиме складність і суперечності судової практики;
- здійснювати критичний аналіз винесених рішень, розповсюджувати правові знання серед населення.
- аналізувати правові колізії.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме:

- навчального модуля №1 «Правове регулювання Міжнародного комерційного арбітражу», який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль 1. «Правове регулювання Міжнародного комерційного арбітражу»

Тема 1. Вступ до Міжнародного комерційного арбітражу. Предмет, принципи та джерела Міжнародного комерційного арбітражу

Поняття предмета, принципи Міжнародного комерційного арбітражу. Підсудність справ Міжнародному комерційному арбітражу (третейському суду). Правосуб'єктність Міжнародного комерційного арбітражу.

Внутрішнє законодавство. Закон України «Про міжнародні комерційний арбітраж». Міжнародні конвенції. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р. Процедури, передбачені статтею IV Європейської конвенції.

Тема 2. Види МКА. Поняття третейського порядку вирішення спорів

Види міжнародних комерційних третейських судів. Арбітражі ad hoc. Постійно діючі міжнародні комерційні третейські суди.

Тема 3. Компетенція МКА. Доктрина «Компетенції компетенції».

Третейські суди в спорах, підсудних державним судам. Третейські суди як різновид юрисдикційних органів, які вправі вирішувати спори. Третейські суди в сфері вирішення міжнародних комерційних спорів. Теорія «Компетенції компетенції».

Тема 4. Арбітражна угода

Історія міжнародно-правового регулювання арбітражних угод. Природа арбітражної угоди. Ознаки і умови арбітражної угоди. Додаткові факультативні ознаки арбітражної угоди. Арбітражне застереження. Правові наслідки узгодження найменування іншого арбітражного органу. Форма та порядок підписання арбітражної угоди. Право, що застосовується до арбітражної угоди.

Тема 5. Відвід державного та третейського суду з невідсудності

Відвід державного суду з невідсудності як спосіб забезпечення виконання арбітражної угоди. Женевський протокол та Нью-Йоркська конвенція щодо відводу державного суду з невідсудності. Особливості підходу Європейської конвенції до регулювання питань відводу державного суду з невідсудності. Колізійні питання дійсності арбітражної угоди. Оспорювання арбітражної угоди в державному суді.

Тема 6. Вирішення спорів міжнародним арбітражем. Арбітражне рішення

Перший етап. Ініціювання арбітражної процедури. Формування третейського суду. Кількісний склад третейського суду. Арбітражний збір. Другий етап. Передача справи складу третейського суду. Усні слухання. Арбітражне рішення. Особлива думка арбітра. Оскарження арбітражного рішення. Поняття арбітражного рішення. Доктрини щодо визначення правової природи арбітражного рішення. Форма і порядок ухвали арбітражного рішення. Регламенти постійно діючих арбітражних органів. Арбітражне рішення. Внутрішнє та іноземне арбітражне рішення. Історія міжнародно-правового регулювання виконання арбітражних рішень.

Тема 7. Міжнародно-правове регулювання визнання і виконання іноземних арбітражних рішень.

Національно-правове регулювання визнання і виконання іноземних арбітражних рішень. Джерела правових норм, які регулюють порядок виконання іноземних арбітражних рішень в Україні. Процесуальні аспекти визнання і виконання іноземних арбітражних рішень в Україні

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1 «Правове регулювання міжнародного комерційного арбітражу»									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.1	Поняття предмету МКА. Методи, принципи та джерела МКА.	12	2	2	8	5	-	-	10
1.2	Види МКА	12	2	2	8	7	2	2	10
1.3	Компетенція МКА. Доктрина «Компетенції компетенції».	12	2	2	8	5	-	-	10
1.4	Арбітражна угода	12	2	2	8	5	2	2	10
1.5	Відвід державного та третейського суду з невідсудності	12	2	2	8	5	-	-	10
1.6	Вирішення спорів МКА. Арбітражне рішення	12	2	2	8	5	2		10
1.7	Міжнародно-правове регулювання визнання і виконання іноземних арбітражних рішень.	12	2	2	8				12
1.8	Модульна контрольна робота Контрольна (домашня) робота	6	1	1	4	8	-	-	8
Усього за модулем №1		90	15	15	60				
Усього за 1 семестр		90	15	15	60	-	-	-	-
Усього за навчальною дисципліною		90	15	15	60	90	6	4	80

2.2. Питання до підсумкової контрольної роботи.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

2.4.2. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Контрольна робота з дисципліни виконується у першому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента при вивченні дисципліни.

Теми рефератів та завдання для виконання практичної частини контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених провідними викладачами кафедри.

Час, потрібний для виконання контрольної складає 8 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- історичний (конкретноісторичний)
- хронологічний
- періодизації

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01. 05-02-2020
		стор. 8 з 11	

- порівняльний
- (порівняльноісторичний)
- порівняльноправовий
- формальноюридичний
- ретроспективний
- актуалізації
- прогнозування

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач з конкретних правових спорів.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. - № 30. - Ст. 141.
- 3.2.2. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від від 24.02.1994р.// Відомості Верховної Ради. – 1994.- № 25. –Ст.198.
- 3.2.3. Про Торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 02.12.1997р.// Відомості Верховної Ради України. – 1998.- № 13. – Ст.52.
- 3.2.4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.07.2005р. //Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 32. - Ст.422 (Із змінами, внесеними згідно з Кодексом № 1618-IV від 18.03.2004, № 40-41, 42. Ст. 492. Законами № 1837-VI від 21.01.2010, № 12, Ст.120 № 3390-VI від 19.05.2011).
- 3.2.5. Про виконавче провадження: Закон України від 02.07.2016р. // Відомості Верховної Ради. – 2016. –№ 30. – Ст.542.
- 3.2.6. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004р. //Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 35. – Ст.412.
- 3.2.7. Регламент Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України ICAC від 01.01.2018р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://arb.ucci.org.ua/icac/docs/ICAC_Rules_New_ua.pdf
- 3.2.8. Регламент Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України від 01.01.2018р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arb.ucci.org.ua/mac/ru/mac.html>
- 3.2.9. Варшавська конвенція 1929 року про уніфікацію деяких правил, які стосуються міжнародних повітряних перевезень // ІКАО; Конвенція, Міжнародний документ від 28.05.1999 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
- 3.2.10. Европейская конвенция о внешнеторговом арбитраже, подписанная 21 апреля 1961 года // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1964. – № 44. – Ст. 485.
- 3.2.11. Конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений, подписанная 10 июня 1958 года // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1960. – № 46. – Ст. 421.
- 3.2.12. Нью-Йоркська Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (1958 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_070/card3#Files
- 3.2.13. Типовий закон ЮНСИТРАЛ про міжнародний торговельний арбітраж, 1985 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_879

- 3.2.14. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж, Женева, 21.04.1061р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_069
- 3.2.15. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів 1980р., Нью-Йорк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_002
- 3.2.16. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів, Відень, 11.04. 1980 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_002
- 3.2.17. Конвенція УНІДРУА про міжнародний лізинг. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_263

Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.18. Дахно І.І. Міжнародне приватне право. Підручник. / І.І. Дахно – К.: МАУП, 2004. – 309 с.
- 3.2.19. Міжнародний комерційний арбітраж. Практикум 1 / За ред. Матвійчука В.К. – К.: КНТ, 2007. – 244 с.
- 3.2.20. Міжнародний комерційний арбітраж. Практикум 2 / За ред. Матвійчука В.К. – К.: КНТ, 2007. – 308 с.
- 3.2.21. Цірат Г.А. Міжнародний комерційний арбітраж. / Г. А. Цірат. - К.: Істина, 2014. – 304с .
- 3.2.22. Побірченко І.Г. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні: теорія та законодавство. Підручник. / І. Г. Побірченко. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 584 с.
- 3.2.23. Карабельников Б. Р. Международный коммерческий арбитраж / Б. Р. Карабельников - М., 2013. – 541 с.
- 3.2.24. Сальман І. Ю. Основи господарського права України: посіб. / І. Ю. Сальман. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 96.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 3.3.1. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).
- 3.3.2. Офіційний портал ВРУ: <http://rada.gov.ua/>
- 3.3.3. Законодавство України. Міжнародні акти: zakon.rada.gov.ua.

Інформаційні ресурси в інтернеті

- 3.2.10. Офіційний портал ВРУ: <http://rada.gov.ua/>
- 3.3.4. Репозитарій НАУ <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/23259>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01. 05-02-2020
		стор. 10 з 11	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль № 1	
	1 семестр	1 семестр
Виконання завдань на практичних заняттях	$56 \times 7 = 35$	$106 \times 2 = 20$
Виконання ситуаційних завдань	$56 \times 3 = 15$	$106 \times 2 = 20$
Виконання експрес-контролю	-	10
Відповідь на практичному занятті з основних питань	$56 \times 4 = 20$	$106 \times 2 = 20$
Виконання модульної контрольної роботи / домашньої контрольної роботи	20	20
Усього за модулем	100	100
Диф. залік	100	100
Усього за дисципліною	100	

4.2. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.3. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				